

Redaktionskommitténs förslag

Version 3, söndag morgon

Det uppdrag kongressen gav redaktionskommittén var att gå igenom alla bifallna yrkanden på partiprogrammet och justera dem "i linje med det språk och ton som i stort genomsyrar programmet". Förslagen utgår från det. Målet är ett program där det inte märks vilka delar kongressen stuvat om i och inte.

Tveka inte att höra av er till någon av oss i redaktionskommittén med tankar, synpunkter och frågor! Vi försöker gärna lösa ut enklare saker i förväg för att undvika att de tar tid i plena.

Nadja Awad

Jens Börjesson

Maria Forsberg

Carolina Gustafsson

Emma-Lina Johansson

Cal Orre

Nisse Sandqvist

Redaktionskommittén för partiprogrammet

Förändringar sedan första versionen

- B204: Vi har förändrat en skrivning för att vara specifika med att det är just välfärden som urholkats. För att undvika upprepning behövde vi samtidigt göra en mindre justering av meningen därpå. Den nya skrivningen lyder "Välfärden har urholkats och klyftorna i samhället har ökat. Politikens möjligheter att styra de gemensamma verksamheterna har beskurits..."
- B221: Vi har ändrat "den manliga normen" till bara "normen" i en mening, som i och med det lyder: "Ordningen upprätthålls genom allvarliga och direkta konsekvenser för den som bryter mot normen, till exempel genom sin sexualitet...". Vi har också strukit uppräkningsen i paranteser.
- B663: Vi har förstärkt en mening genom att lägga till orden "inte förstatligas", så att den i sin helhet lyder "Vi vill att ansvaret och styrningen över hälso- och sjukvården ska ligga hos regioner och kommuner, inte förstatligas."
- Kärnvapen: Tidigare versioner av programförslaget med redaktionskommitténs förslag råkade innehålla en dubbel skrivning. Själva förslaget i den här filen stämde redan från början.

Block 1

Inga beslut att genomföra.

Block 2

B 100

att byta ut ordet "klokt" på rad 53 mot "för vår gemensamma utveckling och för individens frihet"

Förslag: Genomför med motionens textförslag

B 141

att meningen "En arbetsplats där människor har bra sammanhållning, löser problem efter eget huvud och känner sig trygga att säga vad de tycker ..." (raderna 114–116) ändras till "En arbetsplats där människor har bra sammanhållning, löser problem gemensamt och känner sig trygga att säga vad de tycker..."

Förslag: Genomför med motionens textförslag

B 143

att följande mening läggs till på rad 122 i Partiprogrammet:

"Införandet av individuella löner har lett till att arbetstagare ställs mot varandra. Fackens möjlighet att driva lika lön för lika arbete måste stärkas."

Förslag: Genomför beslutet genom följande förändringar

att följande mening läggs till på rad 122: "Individuella löner ställer människor mot varandra."

att texten på rad 1023-1025 ändras till: "Vi vill förändra konflikträtten och annan lagstiftning för att stärka löntagarnas positioner. De fackliga organisationerna behöver bättre möjligheter att säkerställa att lagar och avtal efterlevs och att driva lika lön för lika arbete."

B 146

att på raderna 130, 210, 408 och 433 byta ut "aktiebolag" mot "vinstdrivande företag"

Förslag: Genomför beslutet genom följande förändringar

att på raderna 130 och 433 byta ut "aktiebolag" mot "vinstdrivande företag"

att ändra meningen på rad 210-213 till "Att vinstdrivande företag ensidigt fokuserar på sin egen lönsamhet..."

att på rad 408 ändra ordet "aktiebolag" till "dem"

B 149

att meningen på rad 132 utökas med "biologisk mångfald" och "framtiderna" på rad 134 byt ut mot "framtida generationers liv på denna planet". Meningen lyder därmed: "Den enögdheten kan driva dem att förstöra biologisk mångfald och ekosystem, vars långsiktiga bärkraft betyder lite för deras lönsamhet men mycket för framtida generationers liv på denna planet."

Förslag: Genomför med motionens textförslag

B 150 & B 151 (identiska)

att raderna 140–141, sidan 7 ändras från "Med klokare ägandeformer skulle vi förebygga problem innan de växer sig stora." till "Med gemensamma och demokratiska ägandeformer skulle vi förebygga problem innan de växer sig stora."

Förslag: Genomför beslutet genom följande förändringar

att meningen på rad 140–141 ändras till

"Med gemensamma och demokratiska ägandeformer skulle vi kunna förebygga problem innan de växer sig stora."

B 160

att texten på sidan 8 under rubriken "Arbetarklassen och det skiktade samhället" på rad 147 till 163, byts ut mot följande:

"Lönearbete betyder i praktiken olika saker för olika människor. Livs- och arbetsvillkor skiljer sig drastiskt på djupt orättvisa sätt.

För arbetarklassen innebär lönearbete att sakna möjlighet att försörja sig på annat sätt än genom att sälja sitt arbete. Det innebär dessutom ett litet, eller inget inflytande över sitt eget och andras arbete. En oorganiserad arbetarklass är enkelt utbytbar och tvingas oftare möta den kalla kärnan i kapitalets dynamik.

En organiserad arbetarklass å andra sidan har en stark förhandlingsposition gentemot kapitalet på grund av sin ofta kritiska position i produktionskedjan, eller för att samhällets funktioner ska fungera.

Andra grupper av löntagare har en annorlunda position. Många exempelvis tjänstemän har traditionellt sett haft större möjlighet att förhandla upp sina individuella villkor. Men de senaste decennierna har många tjänstemannayrken proletariserats, och villkoren har allt mer kommit att likna arbetarklassens.

Det har påkallat behovet av bred organisering. När vi står upp som kollektiv är vi långt mindre utbytbara och kan ta tillbaka makten."

Förslag: Genomför beslutet genom följande förändringar

att texten på rad 147 till 163 byts ut mot följande:

“Lönearbete betyder i praktiken olika saker för olika människor. Livs- och arbetsvillkoren skiljer sig drastiskt på djupt orättvisa sätt.

För arbetarklassen är lönearbetets grundvillkor att det bara är genom att sälja sitt arbete det går att försörja sig. Arbetsdagarna präglas av ett begränsat inflytande över sitt eget och andras arbete. En oorganiserad arbetarklass är enkelt utbytbar och tvingas oftare möta den kalla kärnan i kapitalets dynamik. En organiserad arbetarklass har å andra sidan en stark förhandlingsposition gentemot kapitalet. Många har kritiska positioner i produktionskedjan eller för att samhället ska fungera.

Andra grupper av löntagare är i annorlunda positioner. Bland tjänstepersoner har det funnits bättre möjligheter att säkra rimliga villkor genom individuella förhandlingar. Samtidigt har många av de yrkesgrupperna proletariserats så att villkoren mer kommit att likna arbetarklassens. Det ger bred organisering en än större betydelse. När vi står upp tillsammans, som kollektiv, är vi långt mindre utbytbara och kan ta tillbaka makten.”

B 165

att på rad 156 och 644 stryka ”arbetande klass” och skriva ”arbetarklass”

Förslag: Genomför beslutet genom följande förändringar (rad 156 förändras av andra yrkanden)

att på rad 644 stryka ”arbetande klass” och skriva ”arbetarklass”

B 171

att av kongressen utsedd redaktionskommitté ser över och ändrar begreppen borgare/borgarklass till något mer tidsenligt, som tex ekonomisk elit, maktelit eller överklass”

Förslag: Genomför beslutet genom följande förändringar

att på rad 191 ersätta ”Borgarklassen” med ”Överklassen”

att på rad 235 ersätta ”borgarklassen” med ”den ägande klassen”

B 175

att på rad 184 lägga till ordet "landsbygd" så att meningen blir:
"Stadsdelar, förorter, bruksorter, småorter och landsbygd lämnas ..."

Förslag: Genomför med motionens textförslag

B 221 och B 222

att stycket på rad 309-317 ersätts med följande text:

"Den uppdelningen gör både kvinnlighet och manlighet hårt villkorad. Ordningen upprätthålls genom att ge människor olika positioner i

könsmaktsordningen beroende på hur väl de motsvarar förväntningarna. Patriarkala strukturer straffar dem som bryter mot den manliga normen, och hänger starkt ihop med normer kring kön, könsidentitet och sexualitet. Kvinnor och hbtqi-personer riskerar sociala bestraffningar, kontroll och i värsta fall våld. Nya generationer har allt eftersom kunnat bryta upp många av de ramar som begränsar våra liv."

att efter "motsvarar förväntningarna." på rad 312 lägga till

"En integrerad del av könsmaktsordningen är uppfattningen att könsuppdelningen är självklar och given och att det bara finns och alltid måste finnas två kön, tvåkönsnormen, och att dessa förväntas komplettera varandra sexuellt, heteronormen. Andra kön än det manliga och kvinnliga osynliggörs. Konsekvenserna blir ofta både direkta och allvarliga för dem som bryter från de tillskrivna egenskaperna och förväntningarna kring sexualitet (exempelvis homosexuella, bisexuella eller asexuella) eller kön (såsom trans-, ickebinära och queera personer) direkta och allvarliga.

Förslag: Genomför beslutet genom följande förändringar

att stycket på rad 305-317 ersätts med följande text:

"Redan från uppväxten präglas våra liv av hur människor delas upp i två kön, med varsin uppsättning förväntningar för hur vi ska tänka, se ut och bete oss. Det handlar bland annat om förväntningar på människors sexualitet, som heteronormen, och uppfattningen att det bara skulle finnas två kön, tvåkönsnormen. Allt det framstår ofta som självklart och givet, på ett sätt som osynliggör andra möjligheter. Det är en del i hur vi formar våra självbilder, vad vi lägger vår tid på och vilka roller vi vänjer oss vid att ta.

De uppdelningarna gör både kvinnlighet och manlighet hårt villkorad. Människor sätts i olika positioner i könsmaktsordningen beroende på hur väl de motsvarar förväntningarna.

Ordningen upprätthålls genom allvarliga och direkta konsekvenser för den som bryter mot normen, till exempel genom sin sexualitet eller sitt kön. Det tar sig uttryck i allt från sociala bestraffningar till kontroll och i värsta fall våld. Nya generationer har allt eftersom kunnat bryta upp många av de ramar som begränsar våra liv."

B 223

att på de platser i partiprogrammet där det står hbtqi, byta ut mot hbtqia+

Förslag: Beslutet genomförs genom de andra förändringar vi föreslår här.

B 224

att följande mening, i avsnittet Ekonomiskt beroende, läggs till på rad 330 (efter meningen "Trots det är många yrken än idag tydligt mans- eller kvinnodominerade och kvinnors arbete värderas generellt lägre än mäns arbete"):

"Inom kvinnodominerade omsorgsyrlen kan förhandlingsstyrkan försvagas av det faktum att fackliga stridsåtgärder kan drabba just de grupper som är mest beroende av det samhälleliga stödet."

Det innebär avslag på programkommissionens förslag:

att på rad 1104 lägga till meningen "Det är en särskild utmaning att bygga upp förhandlingsstyrka i yrken där en strejk snabbt får djupa konsekvenser för vissa människors liv."

Förslag: Genomför beslutet genom följande förändringar

att på rad 330 lägga till följande mening:

"I många kvinnodominerade omsorgsyrlen försvagas förhandlingsstyrkan av att fackliga stridsåtgärder riskerar att drabba människor som är djupt beroende av det arbetet."

Block 3

B 294

att rad 453-454 ändras till: "Ett samhälle som medvetet tar oss ur beroendet icke förnybar energi är ett samhälle som också är redo att ta sig an fler problem i konflikt med starka kapitalintressen."

Förslag: Genomför beslutet genom följande förändringar

att rad 453-454 ändras till: "Ett samhälle som medvetet tar oss ur beroendet av icke-förnybar energi är ett samhälle som också är redo att ta sig an fler problem i konflikt med starka kapitalintressen."

B 304

att rad 472-479 omformuleras till

"Klimatkrisen öppnar för nya, bättre sätt att organisera samhället. Vänsterpartiet ser att effektiva utsläppsminskningar kan nås genom nya tekniska innovationer som innebär att utsläppen minskar, beteendeförändringar, minskad konsumtion och förändrad efterfrågan. Samt att återställandet av våtmarker och bevarande av skog ytterligare kan minska utsläppen.

Investeringar, innovation och storskaliga samhälleliga projekt kan ge de största effekterna i klimatomställningen, som i produktionen och genom satsningar på förnybar energi, järnväg och kollektivtrafik eller på

renovering av miljonprogrammet med bra miljöval och energieffektivitet. Vi utgår från forskning och behöver hitta strategier med ett tydligt rättviseperspektiv och förena det gröna perspektivet med ett rött för att vinna folkligt stöd.”

Förslag: Genomför beslutet genom följande förändringar

att rad 472-479 omformuleras till

”Klimatkrisen öppnar för nya, bättre sätt att organisera samhället. Det går att sänka utsläppen effektivt genom nya tekniska innovationer, beteendeförändringar, minskad konsumtion och förändrad efterfrågan. Att bevara skog och återställa våtmarker betyder också mycket. Investeringar, innovation och storskaliga samhällliga projekt kan ge de största effekterna. Det handlar om att ställa om produktionen och satsa på förnybar energi, järnväg, kollektivtrafik och renoveringar av miljonprogrammet. Det behövs strategier som utgår från forskning, ser till att omställningen genomförs rättvist och bygger upp ett starkt folkligt stöd.”

B 333

att hela stycket på rad 514-519 stryks och ersätts med ”Vi människor har allt att vinna på att samarbeta och tillsammans bygga en bättre värld i fred och frihet. Det är genom gemensam organisering i politiska partier, fackföreningar, kvinnorörelser och internationella solidaritetsrörelser som vi når politisk frigörelse och finner vägen ut ur fattigdom och ojämlikhet.”

Förslag: Genomför beslutet genom följande förändringar

att stycket på rad 514-519 ersätts med

”Vi människor har allt att vinna på att samarbeta och tillsammans bygga en bättre värld i fred och frihet. Det är genom gemensam organisering i politiska partier, fackföreningar, kvinnorörelser och internationella solidaritetsrörelser vi kan frigöra oss från fattigdom och ojämlikhet.”

Block 4

B 377

att ordet ”tjänstemän” på rad 651 i förslaget till nytt partiprogram ändras till ordet ”tjänstepersoner”

Förslag: Genomför med motionens textförslag. Textförslaget till B160 har anpassats för att vara konsekvent med det här beslutet.

B 405

att ett stycke infogas i partiprogrammet, i stycket ”Organisering för förändring”, efter rad 721, med följande ordalydelse: ”Vänsterpartiet

kämpar för att förändra det vi uppfattar som felaktiga beslut den parlamentariska vägen. Demokrati är dock inte enbart lagar och regler; civil olydnad är en yttersta möjlighet för människor som saknar makt att på andra sätt försvara folkligt förankrade värden som mänskliga rättigheter och naturresurser. Civil olydnad grundar sig på principen om icke-våld och öppenhet och är en viktig del av vår demokrati."

Förslag: Genomför beslutet genom följande förändringar
att följande nya stycke läggs till på rad 721:

"Vänsterpartiet arbetar för att förändra samhället genom breda folkrörelser och parlamentariska beslut. Demokrati är samtidigt mer än lagar och regler. Civil olydnad är en yttersta möjlighet för människor att försvara folkligt förankrade värden som mänskliga rättigheter och naturresurser. Den grundar sig på principer om icke-våld och öppenhet och är en viktig del av demokratin."

B 417

att på rad 751 ska ordet "populära" bytas mot "rättvisa"

Förslag: Genomför med motionens textförslag.

B 437

att lägga till "och kärnkraftsberoende" efter ordet fossilberoendet i raden 771

Förslag: Genomför beslutet genom följande förändringar

att lägga till "och kärnkraftsberoendet" efter ordet fossilberoendet i raden 771

B 439

att på rad 775 lägga till

"Det handlar om att organisera arbetet så att alla ges förutsättningar att bidra och verka efter förmåga - oavsett fysisk eller intellektuell funktionalitet som bryter mot samhällets rådande funktionsnormer."

Stycket på rad 775 handlar om Vänsterpartiets förslag till nya investeringar, medan den nya meningen handlar om hur arbetet organiseras generellt.

Förslag: Genomför beslutet genom följande förändringar

att på rad 803 lägga till meningen

"Det sätter ett större tryck på att organisera arbetet så att alla, oavsett fysisk eller intellektuell funktionalitet, kan bidra efter förmåga."

B 456 och B 686

att följande rubrik och text läggs in som nytt stycke efter rad 831:

"Rätten att leva som andra för personer med normbrytande funktionalitet"

"Alla människor ska ha rätten att vara delaktiga i samhället, bli bemötta för den person de är, vara jämställda föräldrar, kunna utbilda sig, ha arbete och försörjning, kunna använda kollektivtrafik och ha en aktiv fritid. Diskriminering får inte förekomma mot människor på grund av psykiskt, fysiskt eller intellektuellt normbrytande funktionalitet. Så ser det inte ut idag. Människor med normbrytande funktionalitet har idag som grupp sämre hälsa, högre arbetslöshet, är fattigare och stängs ute från viktiga delar av samhället på grund av bristande tillgänglighet och fördomar. Därför måste alla delar av samhället göras tillgängligt och den alltför svaga diskrimineringslagstiftningen stärkas. Insatser behöver göras för rätten till arbete och försörjning. Barn med normbrytande funktionalitet ska ha det stöd som behövs för att klara skola och en god uppväxt. Våld och övergrepp mot kvinnor med normbrytande funktionalitet måste särskilt uppmärksammas, attackerna mot rätten att leva som andra bekämpas och LSS-insatser och personlig assistans i stället stärkas och utvecklas. Ett tydligt funktionshinderperspektiv ska finnas med inom alla politikområden."

att lägga till följande stycke efter rad 1148:

"Personer med funktionsnedsättning har rätt att vara delaktiga i samhället och att kunna leva ett gott, självständigt liv. Det handlar om allt ifrån att kunna gå på konsert, vara med i ett fotbollslag, gå och rösta, till att ta en fika på stan. Genom starkare rättigheter i lagstiftningen och mer resurser till välfärden kan vi möjliggöra detta, och skapa ett än mer inkluderande samhälle."

Den nya texten i B456 innehåller många specifika åtgärder, som hör hemma i avsnittet Grundsyn. Där behöver de integreras med texten i motion B686. Den innehåller också formuleringar som är direkt hämtade från avsnittet Grundsyn, som behöver justeras för att programmet inte ska upprepa sig.

Förslaget i B686 är att lägga in texten på rad 1148, men det finns redan en motsvarande text på rad 1299, under Alla människors lika värde. Eftersom förslagen är bredare än att handla om hälso- och sjukvården passar rad 1299 bättre än rad 1148.

Det avsnittet, Alla människors lika värde, innehåller en övergripande skrivning om diskriminering på rad 1297, för att undvika att det ska upprepas flera gånger i det följande avsnittet.

Förslag: Genomför beslutet genom följande förändringar

att följande text läggs in efter rad 823:

"Det innebär också att vi bygger ett samhälle där alla människor, oavsett hur vi fungerar fysiskt, psykiskt eller intellektuellt, kan leva goda liv. Alla behöver kunna vara delaktiga i samhället, bli bemötta för den person de är, vara jämställda föräldrar, utbilda sig, ha arbete och försörjning, använda kollektivtrafiken och ha en aktiv fritid."

att följande stycke ersätter rad 1299-1306:

"Arbetet för alla människors rätt att leva goda liv oberoende av hur ens kropp och sinne fungerar behöver fortsätta. Bristande tillgänglighet och anpassning leder fortfarande till fattigdom och utestängning. Människor med normbrytande funktionalitet har idag som grupp sämre hälsa och högre arbetslöshet.

Den som har en funktionsnedsättning ska kunna vara delaktig i samhället på samma villkor som alla andra och leva ett gott, självständigt liv. Det handlar om allt ifrån att ha arbete och försörjning, vara med i ett fotbollslag och använda sin rösträtt till att ta en fika på stan. Alla barn ska växa upp med det stöd som behövs för att klara skolan och hitta fram i livet.

Vi vill skapa ett mer inkluderande samhälle genom att stärka välfärden och göra alla delar av samhället tillgängliga. LSS-insatser och personlig assistans behöver utvecklas så att de på riktigt täcker behoven. Vi vill att samhället särskilt uppmärksammar övergrepp mot kvinnor med normbrytande funktionalitet. Funktionshinder är ett perspektiv som ska finnas med i alla politikområden."

B 460

att rubriken på rad 832 "Bättre ägandeformer" ändras till "Demokratiska ägandeformer"

Förslag: Genomför med motionens textförslag.

B 466

att meningen "I vård, skola och omsorg vill vi helt komma bort från ägare som är där för att tjäna pengar" på rad 838-839 byts ut mot följande:

"Ingen ska kunna tjäna pengar på vård, skola och omsorg. Därför måste vi få ett slut på vinster i välfärden."

Förslag: Genomför beslutet genom följande förändringar

att meningen "I vård, skola och omsorg vill vi helt komma bort från ägare som är där för att tjäna pengar" på rad 838-839 byts ut mot följande:

”I vård, skola och omsorg vill vi överhuvudtaget inte se några aktörer som är där för att göra vinster i välfärden.”

B 500

att följande formulering läggs till på rad 862: "Vänsterpartiet avvisar planerna på att bygga ut kärnkraften som en väg ut ur fossilberoendet"

Förslag: Genomför med motionens textförslag.

Block 5

B 580

att göra följande tillägg på rad 999: "På sikt bör bankväsendet i sin helhet demokratiseras, tills dess behövs hårdare reglering kring samhällspåverkande verksamhet."

Förslag: Genomför beslutet genom följande förändringar

att göra följande tillägg på rad 999, innan den nya meningen om företagens prissättning: "På sikt bör bankväsendet i sin helhet demokratiseras. Tills dess behövs en hårdare reglering av bankernas samhällspåverkande verksamhet."

B 625 och B 655

att följande meningar läggs in på rad 1110:

"Folkhögskolorna har en särskild viktig roll att erbjuda som en del i det svenska utbildningssystemet. Deras roll behöver stärkas och utvecklas."

att meningen på rad 1129 "Bibliotek och Folkbildning spelar viktiga..." ändras till: "Folkbildning med bibliotek, folkhögskolor och studieförbund spelar viktiga roller i det."

Förslag: Genomför besluten genom följande förändringar

att meningen på rad 1129-1130 ändras till texten:

"Folkbildningen i form av bland annat bibliotek och studieförbund betyder mycket för det. Folkhögskolorna har en särskild roll i det svenska utbildningssystemet, som vi vill stärka och utveckla."

B 647

att tillägget "Friskolesystemet och 'det fria' skolvalet ska avskaffas" läggs till i slutet av rad 1123

Förslag: Genomför beslutet genom följande förändringar

att på rad 1122-1123 ändra texten till

”...från kommunerna och att friskolesystemet avskaffas. Istället för dagens skolval vill vi se en skolplacering av elever som motverkar segregation.”

B 204, B 663 och B 669

att lägga till underrubriken ”En stark välfärd för ett jämlikt samhälle” på rad 252 med texten:

"I ett jämlikt samhälle tar vi ett gemensamt ansvar för varandra och hjälps åt genom att tillhandahålla tjänster på ett likvärdigt sätt till medborgarna och invånarna, så som till exempel vård, skola och omsorg, i en generell välfärd där lägsta nivån är hög.

Välfärdssamhället ska styras och ägas av det offentliga, dvs av kommuner, regioner och stat.

Staten ska ha det övergripande ansvaret för medborgare och invånare. Genom ett generellt ansvar för välfärden som åligger staten är det möjligt att omfördela resurser på ett rättvist sätt via det progressiva skattesystemet.

Vi vet vad det gör med samhället när välfärden monterats ned genom minskade resurser från staten. Decennier av borgerlig politik som lett till lägre skatteunderlag och utförsäljning av den gemensamma välfärden på en marknad har lett till stora problem: välfärden har blivit urholkad, några enskilda har kunnat sko sig på utförsäljningarna, grov kriminalitet har letat sig in i ägandestrukturerna, politiken har en starkt minskad kontroll över styrningen för den offentliga välfärden och klyftorna i samhället har ökat.

Vi vill tvärtom denna utveckling öka den demokratiska makten genom att återta välfärden och bygga den stark igen."

att texten på rad 1136-1140 stryks och nytt avsnitt införs från rad 1149 enligt följande:

"Hälso- och sjukvård

Hälso- och sjukvården genomgår en fantastisk utveckling. Tillstånd som tidigare skulle ha inneburit döden kan idag behandlas och ge många levnadsår till. Samtidigt har alla sett hur försvagad sjukvården är efter år av marknadsreformer och besparingar, som drabbat såväl personal som patienter. Ojämligheten i tillgång till hälso- och sjukvård har ökat. Att låta privata företag bedriva sjukvård har varit förödande. Fokus hos privata vårdaktörer och bemanningsföretag har varit att skapa vinster snarare än att säkerställa ett gott omhändertagande av patienter. Det har lett till gräddfiler där vissa kan köpa sig förtur, drivit på utvecklingen av inhyrd personal och

dessutom lett till uppkomsten av välfärdsbrottslighet.
Marknadsvården måste ut ur offentlig verksamhet.

Resurserna till hälso- och sjukvården måste öka för att täcka nuvarande behov och för att stärka beredskapen inför kriser, katastrofer och krig. Dessutom krävs särskilt förstärkningar av primärvården, där människor tar sin första kontakt med vården. Sjukvården ska vara heltäckande, bygga på evidens och prioriteras utifrån behov. Även tandvården ska inkluderas i hälso- och sjukvården. Alla samhällets aktörer måste börja samverka och arbeta förebyggande för en jämlik folkhälsa.

Hälso- och sjukvården ska inte förstärkas men tillgången till en jämlik och jämställd vård är inte bara en lokal fråga. Regioner och kommuner ska ha kvar ansvaret och styrningen över hälso- och sjukvården men staten behöver ta ett större ekonomiskt ansvar, för att regioner och kommuner ges goda och jämlika förutsättningar att bedriva hälso- och sjukvård. Staten ska även ha ett övergripande ansvar för att det finns utbildad profession i hela landet."

att rad 1139 ändras från nuvarande text: "...behov. Kostnaderna för vård och läkemedel, inklusive tandvård, behöver vara överkomliga för alla." till ny text enligt följande:

"...behov. Kostnaderna för tandvård får samma taxa som övrig sjukvård. Kostnaderna för vård och läkemedel ska vara överkomliga för alla."

Kongressen avslöjde programkommissionens förslag

att lägga till en ny mening på rad 1096:

"Vi vill se en stark generell välfärd som svarar mot alla människors behov. I ett jämlikt samhälle tar vi gemensamt ansvar för varandra."

på rad 1136 ersätta början av stycket med följande text:

"Hälso- och sjukvården genomgår på många sätt en fantastisk utveckling. Tillstånd som tidigare skulle ha inneburit döden kan idag behandlas och ge många goda levnadsår till. Det handlar om stora möjligheter för människors livsvillkor som fortfarande inte har förverkligats fullt ut.

Vi vill investera i en förstärkt hälso- och sjukvård, både för att kunna möta behoven här och nu och för att stärka beredskapen inför kriser, katastrofer och krig. De kortsiktiga besparingarna, de förödande privatiseringarna och den byråkratisering de inneburit behöver bli ett kapitel vi en gång för alla lägger bakom oss. Vi vill se ett tydligare statligt ansvar för att hälso- och sjukvården fungerar över hela landet.

Hälso- och sjukvården ska vara heltäckande och evidensbaserad. Den ska bygga på respekt för alla människors lika värde och för den enskilda människans värdighet. Den ska prioriteras efter behov och ge hela befolkningen vård på lika villkor. Kostnaderna..."

Stora delar av texten i B204 handlar om hur vi vill att samhället ska se ut och hör därför hemma senare i programmet. Vi föreslår därför att flera av skrivningarna läggs i avsnitten Våra svar och Grundsyn.

För att det nya avsnitt motion B663 vill se ska gå ihop med det övriga innehållet behövs fler förändringar av rubrikindelningen. Motionens skrivningar om folkhälsa är tillgodosedda av andra förändringar kongressen bifallit.

Förslag: Genomför besluten genom följande förändringar

att efter rad 240 lägga in följande nya stycke:

"De senaste decennierna har präglats av att de förstärkt sin politiska makt och använt den till att sätta press på den välfärd arbetarrörelsen har byggt upp. Minskade resurser från staten och utförsäljning av en lång rad verksamheter har lett till en lång rad problem. Välfärden har urholkats och klyftorna i samhället har ökat. Politikens möjligheter att styra de gemensamma verksamheterna har beskurits och grov kriminalitet har letat sig in i ägarstrukturerna."

att lägga till följande text på rad 821:

"En generell välfärd med en hög lägsta nivå är en helt avgörande strategi för att samla människor i det."

att lägga till följande text efter rad 955:

"Staten har det övergripande ansvaret för välfärden. Det gör det möjligt att omfördela resurser på ett rättvist sätt genom det progressiva skattesystemet."

att rubriken på rad 1092 ändras till "Välfärdens verksamheter"

att lägga in ny text efter rad 1096:

"Att bygga upp en stark gemensam välfärd är samtidigt en avgörande del av att öka den demokratiska makten i samhället.

Vi vill bygga ett jämlikt samhälle där vi tar ett gemensamt ansvar för varandra. Tillsammans kan vi hjälpas åt och se till att alla medborgare och invånare har tillgång till vård, skola och omsorg och annat vi behöver i livet. Genom en generell välfärd där lägsta nivån är hög knyter vi ihop alla människors intresse av att kunna leva goda och trygga liv."

att "Utbildning" läggs in som en ny rubrik innan rad 1105

att texten på rad 1136-1140 stryks och ersätts av följande nya avsnitt:

"Vård och omsorg

Hälso- och sjukvården genomgår en fantastisk utveckling. Tillstånd som tidigare skulle ha inneburit döden kan idag behandlas och ge många levnadsår till. Samtidigt har sjukvården länge utsatts för förödande privatiseringar och besparingar, som drabbat såväl personal som patienter. Ojämligheten i tillgång till hälso- och sjukvård har blivit större, bland annat på grund av en politik som låtit vissa köpa sig förtur. Vi vill sätta punkt för marknadsvården.

Resurserna till hälso- och sjukvården måste öka för att täcka behoven och stärka beredskapen inför kriser, katastrofer och krig. Det gäller särskilt primärvården. Sjukvården ska vara heltäckande, bygg på evidens och prioriteras utifrån behov.

Vi vill att ansvaret och styrningen över hälso- och sjukvården ska ligga hos regioner och kommuner, inte förstatligas. Däremot behöver staten ta ett större ekonomiskt ansvar för att ge dem goda och jämlika förutsättningar i det. Staten har också ett övergripande ansvar för att det finns utbildad profession i hela landet.

Vi vill att tandvården inkluderas i hälso- och sjukvården, med samma taxor. Kostnaderna för vård och läkemedel ska vara överkomliga för alla."

B 691

att ordet "fossilfri" och dess böjningar genomgående i texten byts ut mot ordet "förnybar" och dess böjningar

Förslag: Genomför beslutet genom följande förändringar

att ordet "fossilfri" på rad 1158 ersätts med "förnybar"

B 712 och B 713 (identiska)

att på rad 1185 ändra "En radikal utbyggnad av elproduktionen [...]" till: "En radikal utbyggnad av den förnybara elproduktionen [...]"

Förslag: genomför med motionens textförslag

B 721

att meningen på rad 1188 "För att komma så långt det går de närmaste årtiondena vill vi se en energipolitisk strategi som prioriterar sänkta klimatutsläpp" ersätts med meningen: "Vi vill se en energipolitisk strategi som bygger på förnybar el och låga klimatutsläpp."

Förslag: genomför med motionens textförslag

B 732

att på rad 1200 lägga till meningarna:

”Vår gemensamt ägda Allmännyttan behöver stärkas. Allmännyttan ska i första hand ha ett samhällsansvar och inte styras av affärsmässiga principer.”

Kongressen avslog därmed programkommissionens förslag

att på rad 1200 lägga till meningen ”Allmännyttans möjligheter att ta ett bredare samhällsansvar gör att den spelar en nyckelroll i bostadspolitiken.”

Förslag: Genomför beslutet genom följande förändringar

att på rad 1200 lägga till meningarna:

”Den gemensamt ägda Allmännyttan behöver stärkas. Allmännyttan ska i första hand ha ett samhällsansvar och inte styras av affärsmässiga principer.”

Block 6

B 786

att texten ”och respekt för hbtqi-personer” på rad 1316 stryks och att följande stycke läggs in som nytt stycke på rad 1325:

”Hbtqi-personers rättigheter ska fortsätta stärkas. Hbtqi-personer som söker skydd ska få asyl här och vi vill även se en könstillhörighetslag som baseras på självbestämmande och ett tredje juridiskt kön. Familjerätten behöver förstärkas och utvidgas så att fler regnbågsfamiljer får ett gott rättsligt skydd. Vänsterpartiet behövs för att slå vakt om de rättigheter hbtqi-personer har idag, som auktoritära högerkrafter nu angriper punkt för punkt.”

Förslag: Genomför beslutet genom följande förändringar

att på rad 1316 stryka ”och respekt för hbtqi-personer”

att lägga till följande stycke efter rad 1320:

”Vi ser det som avgörande att stärka hbtqi+-personers rättigheter i en tid där auktoritära högerkrafterna försöker angripa dem. Det handlar bland annat om att ge regnbågsfamiljer ett gott rättsligt skydd. Vi vill också se en könstillhörighetslag som baseras på självbestämmande och införa ett tredje juridiskt kön. För den som tvingats fly hit på grund av förföljelser för sin sexuella läggning eller könsidentitet ska Sverige vara ett tryggt land.”

B 789

att rad 1320 kompletteras med följande meningar:

”Vi ser hur rätten till fri abort hotas runt om i världen och debatt kring det förekommer även i Sverige. Rätten till fri abort bör därför skrivas in i grundlagen.”

Förslag: Genomför beslutet genom följande förändringar

att på rad 1320 lägga till meningen "Vi vill därför skriva in den i grundlagen."

B 841

att på rad 1403 lägga till följande text:

"Vi arbetar även för att förbjuda vapenexport till diktaturer, krigförande stater och regimer som begår brott mot de mänskliga rättigheterna."

Diskussion: inte gäller försvarskrig.

Motionens brödtext framhåller att begreppet "krigförande stater" inte ska utesluta länder som tvingats försvara sig mot angrepp. Vi tänker att det behöver vara tydligt i texten för att den inte ska väcka frågor om vad vi menar.

Förslag: Genomför beslutet genom följande förändringar

att på rad 1403 lägga till följande text:

"Vi arbetar också för att förbjuda vapenexport till diktaturer, stater som för angreppskrig och regimer som begår brott mot de mänskliga rättigheterna."

B 863

att på rad 1409 lägga till följande förtydligande stycke:

"Vänsterpartiet är emot den militarisering och kapprustning som nu sprider sig. Vi står för fred, deskalering, nedrustning av kärnvapen och kräver ett totalförbud av kärnvapen på svensk mark."

Förslag: Genomför beslutet genom följande förändringar

att rad 1409 ersätts av följande text:

"Vänsterpartiet står för fred och deeskalering. Vi vänder oss emot militarisering och kapprustning. Vi vill se ett förbud mot kärnvapen på svensk mark och arbetar för en värld helt fri från kärnvapen."

B 899 och B 901

att rad 1478 till 1482 ersätts med följande:

"FNs ställning i världen är av central betydelse för små länder som Sverige. Genom FN får även små länder en röst och starka militärmakters brott mot internationell lag uppmärksammas och motverkas. Sverige måste därför aktivt motverka de krafter i världen som de senaste årtiondena aktivt strävat efter att minska FN:s roll i världspolitiken."

att på rad 1480 ändra meningen som börjar med "Vi vill att" till följande:

"Vi vill att Sverige arbetar för en demokratisering av FN-strukturerna som bryter stormakternas dominerande ställning och för en starkare ställning för folkrätten."

att rad 1478 till 1482 ersätts med följande:

"FN:s ställning i världen är av central betydelse för små länder som Sverige. Genom FN får även små länder en röst och starka militärmakters brott mot internationell lag kan uppmärksammas och motverkas. Vi vill därför att Sverige verkar för att FN ska spela en större roll i världspolitiken. Vi vill se en demokratisering av FN:s strukturer som bryter stormakternas dominerande ställning och istället stärker folkrätten."

Block 7

B 12 och B 13 (identiska)

att på rad 2 byta ut "Vänsterpartiet är ett politiskt parti som" mot "Vänsterpartiet är ett socialistiskt, feministiskt och antirasistiskt parti på ekologisk grund."

Förslag: genomför med motionens textförslag

Vi uppfattar beslutet som att stycket på rad 30-33 förändras i enlighet med programkommissionens förslag, det vill säga med tillägget om "ett samhälle som frigör sig från kapitalismen". Det stycket inleds med "De allra flesta..." eftersom den första meningen flyttades till rad 2.

B 924

att ordet "solidaritet" läggs till i meningen på rad 1509-1510 som då kommer att lyda:

"...ett bättre samhälle som bygger på solidaritet, trygghet, frihet och jämlikhet"

Förslag: genomför med motionens textförslag